

Samråd i Fødevareudvalget
den 11. maj 2005

Den 10. maj 2005

MINFF/FVST/pmd
J.nr.: 422-1

Samrådstale
til spørgsmål S den 11. maj 2005
i Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Spørgsmål S: *Vil ministeren redegøre for, hvordan han vil leve op [til] Fødevareudvalgets beretning [af] den 17. november 2004 om forbud mod markedsføring af juice som multivitamin juice i Danmark?*

Anledning	Udvalget har bedt mig redegøre for, hvordan jeg vil leve op til udvalgets beretning af 17. november 2004 om forbud mod markedsføring af multivitaminjuice.
Redegørelse af 25. april	Jeg har den 25. april sendt mit svar til udvalgets medlemmer ledsaget af et notat fra Justitsministeriet om retstilstanden i forhold til begrebet vildledning, herunder i forhold til Multivitaminjuice-sagen.
§ 20-spørgsmål	Mit svar har affødt en række spørgsmål fra medlemmer af udvalget, som jeg har besvaret i denne uge.
Indhold	Først og fremmest vil jeg gerne uddybe mit svar af 25. april.

Jeg vil også kort redegøre for regeringens arbejde med at påvirke de kommende fælles EU-regler om anprisning og berigelse og hvad de må forventes at få af betydning for markedsføring af denne type produkter. Og så vil jeg endelig redegøre for, hvad jeg konkret agter at foretage mig i forbindelse med Multivitamin-juice sagen.

Konklusionen er klar

Som svar på udvalgets spørgsmål vil jeg gerne indledningsvis forklare, at konklusionen i mit svar af 25. april angående flertalsindstillingen i udvalgets beretning af 17. november 2004.

Hvis jeg fulgte den ville jeg handle i strid med Danmarks EU-retlige forpligtelser, og dermed tilsidesætte mine forpligtelser efter ministeransvarlighedsloven.

Begrundelse

Jeg tror, at baggrunden for konklusionen er kendt:

Selve tilsætningen af vitaminer til Multivitaminjuice har været vurderet af Danmarks

Fødevarerforsknig, som har konkluderet, at produktet ikke udgør nogen sundhedsrisiko.

Vildledningsvurdering

Familie- og Forbrugerministeriets afgørelse af 25. august 2004 handler om, at brugen af navnet "Multivitaminjuice" ikke i sig selv er vildledende eller i øvrigt udgør en ulovlig anprisning.

Dette bekræftede Justitsministeriet efterfølgende i sit notat af 27. september 2004.

Fødevarestyrelsen er enig i, at brugen af selve navnet Multivitamin juice i sig selv ikke er vildledende.

Justitsministeriet fastslår også, at Familie- og Forbrugerministeriet ville have handlet i strid med Danmarks EU-retlige forpligtelser, hvis ansøgeren ikke havde fået tilladelse til at benævne produktet "Multivitaminjuice".

Jeg må derfor konkludere, at jeg ikke på det foreliggende grundlag har haft noget retligt grundlag for at forbyde produktet eller navnet på produktet.

Domstolens praksis

Jeg vil i den forbindelse også erindre om, at Danmark i september 2003 blev dømt ved EF Domstolen for at anvende en ulovlig praksis i forbindelse med godkendelsen af tilsætning af vitaminer til fødevarer.

Domstolen lægger i sin afgørelse vægt på, at der skal foretages en konkret vurdering i hvert tilfælde.

Man kan altså ikke have en praksis, der indebærer et generelt forbud uden en reel forudgående risikovurdering.

Det fremgår også af EF-Domstolens praksis, at der ved vurderingen af, om en mærkning må anses som vildledende skal tages udgangspunkt i, om en ”almindeligt oplyst, rimelig opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger” vil blive vildledt af mærkningen.

Ikke grundlag for en retssag

Som det fremgår af Justitsministeriets notat må det forventes, at EF-Domstolen ville komme frem til, at en ”almindeligt oplyst,

rimelig opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger" ikke vil blive vildledt ved en mærkning af juicen med "Multivitamin juice".

I betragtning af den klare praksis fra EF-Domstolen på dette område i flere nyere sager om mærkning af fødevarer, finder jeg, at retstilstanden må siges at være klar.

Nye fælles regler

På den baggrund synes jeg, at vi nu skal koncentrere kræfterne om at få størst mulig indflydelse på udformningen af de kommende fælles regler om berigelse og anprisning af fødevarer. På den måde lever vi bedst op til holdningen i Fødevareudvalget.

Danske prioriteter

I forbindelse med disse forhandlinger lægger Danmark vægt på forbindelsen mellem forslagene og de generelle bestræbelser på at forbedre den ernæringsmæssige tilstand i EU.

Danmark arbejder blandt andet for,

- at reglerne sikrer et højt beskyttelsesniveau for forbrugerne
- at anprisninger altid bygger på et solidt videnskabeligt grundlag, og
- at reglerne sikrer, at kun lødige produkter må beriges og anprises

Der foreslås dels regler om anprisning og dels regler om berigelse.

Fordele ved fælles regler

De forslag, der nu ligger på bordet indeholder flere forbedringer i forhold til den gældende retstilstand, også i forhold til de danske hovedprioriteter.

Blandt andet stiller anprisningsforslaget krav om en uvildig videnskabelig vurdering som betingelse for at fremsætte sundhedsanprisninger.

Der foreslås indført en positivliste for alle tilladte ernæringsmæssige anprisninger.

En sundhedsanprisning er en kobling mellem produktet og sundhed, f.eks.: ”styrker knoglerne”.

En ernæringsanprisning er en kobling mellem produktet og næringsindhold, f.eks.: lavt fedtindhold, tilsat vitaminer.

Berigelsesforslaget indeholder forbud mod berigelse af fx alkohol og uforarbejdede fødevarer.

Tilbud om teknisk gennemgang

Såfremt Udvalget måtte ønske det, vil jeg gerne tilbyde Udvalget en teknisk gennemgang af de to forslag.

Anprisning i produktnavn

Af særlig betydning for den aktuelle sag kan jeg nævne, at der nu i anprisningsforslaget lægges op til en stramning med hensyn til brugen af anpriser i produktnavne (varemærker).

Den aktuelle tekst – som Danmark støtter i forhandlingerne - indeholder nu et krav om, at varemærker kun må indebære en anprisning, hvis de samtidig er mærket med en anprisning, der er godkendt i henhold til forslaget (hvis der er tale om en sundhedsan-

prisning), eller på forslaget positivliste (hvis der er tale om en anprisning af næringsindhold).

Forbedring i forhold til i dag På den måde undgås det, at producenterne ved at indsætte anprisningen i selve produktnavnet kan unddrage sig forordningens krav, [og dermed potentielt vildlede forbrugerne. Det kan f.eks. gøres ved at give et produkt et navn, der antyder en virkning eller giver produktet egenskaber man ikke kan dokumentere].

Betydning for Multivit.juice I tilfældet Multivitaminjuice vil det betyde, at navnet kun vil være tilladt, hvis mærkningen samtidig indeholder en anprisning, der lever op til de objektivt fastsatte vilkår i forordningen.

Som forhandlingerne ser ud nu ville der være et krav om, at der står "tilsat vitamin x" på produktet.

Hvis ikke produktets indhold lever op til disse krav, er ikke blot anprisningen, men også brugen af navnet ulovlig.

Fra dansk side har vi aktivt støttet dette forslag, som forhindrer omgåelse af anprisningsreglerne i forbindelse med brug af varemærker.

Dansk indsats i øvrigt

Fra regeringens side arbejder vi aktivt for at forbedre forslagene yderligere, navnlig med henblik på at sikre, at usunde og underlødige produkter ikke på grund af berigelse eller anprisning kommer til at fremstå som mere attraktive for forbrugerne.

Brev til MEP'ere

I Rådet er der almindelig opbakning til dette princip om ernæringsprofiler.

De foreløbige tilbagemeldinger, jeg har fået, tyder på, at det kniber lidt mere i Europa Parlamentet.

Jeg har derfor i sidste uge skrevet til en række danske medlemmer af Europa Parlamentet, og opfordret dem til så vidt muligt at fremme den danske holdning vedrørende er-

næringsprofiler i deres grupper forud for Parlamentets afstemning den 26. maj.

Umiddelbar opfølgning

Konkret med hensyn til Multivitaminjuice: Jeg tror, jeg nu har redegjort for, hvorfor produktet [og eventuelle lignende produkter] ikke kan forbydes alene med henvisning til, at produktets navn er vildledende.

Produktet er ufarligt, og navnet i sig selv vildleder ikke forbrugerne med hensyn til produktets egenskaber, sammensætning eller virkning.

Følge markedsføringen

Fødevarestyrelsen vil naturligvis følge markedsføringen af "Multivitamin juice" i Danmark.

Vildledningssag

Jeg har bedt Fødevarestyrelsen foretage en vurdering af, om markedsføringen af produktet er vildledende.

Styrelsen vil i denne vurdering, som i andre vildledningssager, anlægge en konkret vurdering ud fra den samlede præsentation af

produktet, herunder produktets navn, mærkning, og øvrig fremtræden, samt de informationer, der gives om produktet.

Styrelsen behandler i øjeblikket sagen, og forventer at kunne træffe en afgørelse i den nærmeste fremtid.